

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9CdoR/17/2023
Identifikačné číslo spisu: 8620200500
Dátum vydania rozhodnutia: 27.02.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Holíč
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:8620200500.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti o maloletého A. K., narodeného XX. L. XXXX, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, pracovisko Svidník, dieťa matky A. A. K., narodenej XX. W. XXXX, S., P. XXX/XX, zastúpenej advokátom JUDr. Vladimírom Pochom, Bardejov, Hviezdoslavova 3, a otca Z. K., narodeného XX. O. XXXX, I., Z. XXX/XX, prechodne I., G. XX/B, zastúpeného Advokátskou kanceláriou Prachová & Partners, s. r. o., Bratislava, Pribinova 20, IČO: 50 491 300, za účasti Úradu komisára pre deti, Bratislava, Odborárske námestie 3, Rady pre práva dieťaťa - Slovenská republika, Trnava, Spartakovská 3, a Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, Bratislava, Štúrova 2, o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému na čas do rozvodu, vedenej na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. SK-4P/24/2020, pôvodne vedenej na Okresnom súde Svidník pod sp. zn. 4P/24/2020, o dovolaní matky proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 13. júna 2023 sp. zn. 4CoP/10/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Svidník (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 13. októbra 2022 č. k. 4P/24/2020-1177 zveril maloletého na čas do rozvodu do osobnej starostlivosti otca s tým, že zastupovať maloletého a spravovať jeho majetok budú oprávnení a povinní obidvaja rodičia. Matke maloletého uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého výživným vo výške 30 % mesačne zo sumy životného minima na nezaopatrené neplnoleté dieťa počnúc od 22. septembra 2022 do budúca vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám otca, určil styk matky s maloletým v znení bližšie špecifikovanom vo výrokovej časti rozhodnutia a otcovi uložil povinnosť informovať matku o zdravotnom stave maloletého, jeho vyšetreniach a o ostatných podstatných skutočnostiach týkajúcich sa maloletého spôsobom bližšie špecifikovaným vo výrokovej časti rozhodnutia. Žiadnemu z účastníkov konania nepriznal nárok na náhradu trov konania.

1.1. Súd prvej inštancie po právnom posúdení veci podľa čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 3 ods. 1, čl. 8 ods. 1, čl. 9 ods. 3, čl. 29 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, čl. 5, § 24 ods. 4, ods. 5,

§ 25 ods. 1, ods. 3, ods. 4, § 26, § 28 ods. 1, ods. 2, § 62 ods. 1, 2, 3, 4, 5, § 65 ods. 1, § 75 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“), § 191 ods. 1 a 2, § 217 veta prvá zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), § 52, § 111 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“), prihliadnuc na najlepší záujem maloletého, na jeho citové väzby, vývinové potreby a stabilitu budúceho výchovného prostredia, na schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom, ako aj na osobnosť rodičov s tým, že zohľadnil, ktorý z nich má na osobnú starostlivosť o maloletého lepšie predpoklady, pričom vychádzal z predložených listinných dôkazov, znaleckých posudkov a vyjadrení odborníkov obsiahnutých v súdnom spise, návrhu otca maloletého vyhovel a maloletého A. zveril na čas do rozvodu do osobnej starostlivosti otca s tým, že zastupovať maloletého a spravovať jeho majetok budú oprávnení a povinní obidvaja rodičia.

1.2. Na základe vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že je v najlepšom záujme maloletého, aby bol v súčasnej dobe zverený svojmu otcovi. Vzhľadom na to, že maloletý A. bol zverený do osobnej starostlivosti otca, uložil matke maloletého povinnosť prispievať na jeho výživu v zmysle príslušných ustanovení Zákona o rodine, ktorá je poberateľkou štátnych sociálnych dávok, preto ju súd prvej inštancie zaviazal prispievať na výživu maloletého minimálnym výživným počnúc od 22. septembra 2022 do budúca. Súd upravil styk matky s maloletým A., rešpektujúc rodičovské práva matky podieľať sa na výchove maloletého dieťaťa, ako aj vyjadrenia otca a ostatných účastníkov konania, prostredníctvom aplikácie Skype tak, že matka maloletého je oprávnená stýkať sa s maloletým každý utorok kalendárneho týždňa vždy v čase od 15.00 hod. do 15.30 hod. prostredníctvom aplikácie Skype za asistencie psychológa Centra pre deti a rodiny Svidník, a to v priestoroch tohto centra. Zároveň určil, že týmto spôsobom upravený styk bude trvať po dobu, ktorá bude závisieť od hodnotenia psychológa centra a zasielaného súdu vždy po uplynutí dvoch mesiacov takto realizovaného styku. Otca maloletého zaviazal zabezpečiť prístup maloletému k aplikácii Skype prostredníctvom zariadenia výpočtovej techniky a maloletého na styk s matkou riadne pripraviť. Zároveň súd prvej inštancie upozornil matku, aby viedla rozhovor s maloletým v pozitívnom tóne zážitkovou formou s nejakou perspektívou do budúca a aby neprenášala konflikt rodičov do komunikácie s dieťaťom. Súd prvej inštancie rozhodol, že otec maloletého je povinný informovať matku o zdravotnom stave maloletého, jeho vyšetrovaniach a ostatných podstatných skutočnostiach týkajúcich sa maloletého pravidelne každý piatok v týždni okolo 16.00 hod. cez SMS alebo e-mailovú komunikáciu. V závere odôvodnenia rozhodnutia súd prvej inštancie poukázal, že matka maloletého v priebehu tohto konania 7-krát menila svojich právnych zástupcov, namietala zaujatosť zákonnej sudkyne, podávala návrhy na nariadenie neodkladných opatrení, zadávala a predkladala súkromné znalecké posudky, nezúčastňovala sa nariadených znaleckých dokazovaní a tým oddŕaľovala konečné rozhodnutie vo veci.

1.3. O trovách konania rozhodol podľa ust. § 52 CMP tak, že žiadnemu z účastníkov náhradu trov konania nepriznal.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie matky rozsudkom z 13. júna 2023 sp. zn. 4CoP/10/2023 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie i konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že súd prvej inštancie v prejednávanej veci zistil skutočný stav v dostatočnom rozsahu, na základe toho dospel k správnym skutkovým zisteniam a tieto aj správne právne posúdil. Zo zisteného skutočného stavu veci a obsahu preskúmaného spisu odvolaciu súdu vyplynulo, že rodičia spolu nežijú od 30. januára 2020, kedy sa matka spolu s maloletým odsťahovala k svojim rodičom do S.. Vážne nezhody rodičov plynú najmä z matkinho tvrdenia o sexuálnom zneužívaní maloletého zo strany otca. V tejto súvislosti podala matka trestné oznámenie, vec bola vedená na Okresnom riaditeľstve Policajného zboru SR Bratislava IV, odbor kriminálnej polície pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon (ďalej len „TZ“) s poukazom na § 138 písm. b) TZ. V predmetnej trestnej veci bolo vykonané dokazovanie, vrátane znaleckého skúmania osoby matky a mal. A. Trestné stíhanie bolo napokon právoplatne zastavené v zmysle ust. § 215 ods. 1 písm. b), ods. 4 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok, keď v danom prípade na základe zhromaždeného dôkazného materiálu a na základe vyhodnotenia okolností prípadu prokurátorka Okresnej prokuratúry Bratislava IV konštatovala, že

nedošlo k naplneniu skutkovej podstaty žiadneho trestného činu (uvedené skutočnosti vyplynuli odvolaciemu súdu z vyžiadaných rozhodnutí, a to uznesenia Okresného riaditeľstva Policajného zboru SR Bratislava IV, odbor kriminálnej polície, ČVS: ORP-142/1-VYS-B4-2020 z 27. novembra 2020, v spojení s uznesením Okresnej prokuratúry Bratislava IV č.k. 1Pv 218/20/1104-37 z 2. februára 2021).

2.2. Matka vo vzťahu k relevantnosti znaleckého dokazovania Z.. K. J., Z., opakovane spochybňovala postupy a závery tejto znalkyne. Po oboznámení sa s namietaným znaleckým posudkom Z.. K. J., Z., odvolací súd konštatoval, že jeho účelom bolo diagnostikovať a posúdiť mieru osobnostných dispozícií osôb, ktoré sa podieľali na spáchaní posudzovaného zločinu, rovnako vysvetliť mieru vplyvu osobnostných dispozícií poškodenej pre potreby trestného konania (pozri bod 2.1. tohto uznesenia vyššie). Znalkyňa ustanovená vo veci so zreteľom na svoje odborné znalosti a skúsenosti a vykonané psychologické vyšetrenie, prehľadným a logickým zdôvodnením vyložila svoje odborné závery a podklady, z ktorých pri zodpovedaní jej zadaných odborných otázok postupovala. Odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie nemal pochybnosti o správnosti záverov znaleckého posudku Z.. K. J., Z.. V tejto súvislosti zdôraznil, že súd prvej inštancie svoje rozhodnutie o zverení maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti otca nezaložil výlučne na záveroch znaleckého posudku znalkyne Z.. K. J., Z.. svedčiacich v prospech otca maloletého, keď závery namietaného znaleckého posudku sú akceptovateľné aj v kontexte ďalších vykonaných dôkazov. Správnosť predmetného znaleckého posudku namietala matka prostredníctvom odborného vyjadrenia Z.. O. J., Z.. Odvolací súd ale v tejto súvislosti konštatoval, že považuje predmetné odborné vyjadrenie za nedostatočné pre vyvrátenie správnosti postupu a záverov znalca. Autor odborného vyjadrenia v prvom rade nie je znalcom, sám sa predstavil ako emeritný akademik, angažujúci sa v mimovládnych organizáciách v problematike emočného zneužívania detí a systémového zlyhávania pri ochrane práv detí. Autor bez zápisu do zoznamu znalcov, vedeným Ministerstvom spravodlivosti SR, nie je kompetentný vypracovať znalecký posudok, preto odvolací súd nemohol prihliadať ani na jeho analýzy overujúce správnosť postupu znalkyne Z.. K. J., Z.. Podľa odvolacieho súdu tiež nebolo dôvodné odkláňať sa od hodnotenia znaleckého posudku zo strany orgánov činných v trestnom konaní, keď predmetný znalecký posudok bol pôvodne vypracovaný pre účely trestného konania a z uznesenia Okresnej prokuratúry Bratislava IV z 2. februára 2021 č. k. 1Pv 218/20/1104-37 je zrejmé, že prokurátorka považovala vypracovaný znalecký posudok za nestranný, zákonný a nemala o ňom žiadne pochybnosti, ktoré by nasvedčovali potrebe opakovania znaleckého dokazovania. Dodal, že súd prvej inštancie pribral do konania znalca z odboru psychológia, odvetvie klinická psychológia detí, klinická psychológia dospelých a poradenská psychológia. Účelom znaleckého posudku malo byť posúdenie súčasného psychického stavu maloletého a jeho vzťahu s rodičmi. Matka sa ale s maloletým nariadeného znaleckého dokazovania nezúčastnila, čím zmarila vykonanie tohto dôkazného prostriedku. Ak matka nebola spokojná so závermi znalkyne Z.. K. J., Z., mohla ich zvrátiť svojou účasťou na ďalšom nariadenom znaleckom dokazovaní. Matka však túto príležitosť nevyužila, naproti tomu predkladala súdu odborné vyjadrenia, ktoré nie sú spôsobilé privodiť ňou želaný výsledok, znalcov si zrejme tiež mienila vybrať podľa vlastnej vôle, keďže v konaní predkladala súkromné znalecké posudky, pričom z citového nastavenia matky, ktorá je k otcovi maloletého vysoko negatívne emocionálne nastavená, odvolací súd od matky neočakával, že by rodinnú situáciu bola schopná odborníkom popísať objektívne, čo spochybňuje relevanciu ich záverov. K pozorovaniu odborníkov považoval odvolací súd za potrebné zhrnúť, že ani jeden z matkou vybraných psychológov či znalcov nepozoroval interakciu maloletého s otcom. Prelom v tom učinila výlučne znalkyňa Z.. K. J., Z., keď napriek osobnej neprítomnosti otca iniciovala telefonický rozhovor maloletého s otcom. Významné skúsenosti plynú odvolaciemu súdu z reakcií maloletého, ktoré sú v príkrom rozpore s tvrdeniami matky, aj odporúčaniami ostatných odborníkov.

2.3. Po vykonanom skúmaní genézy rodinných vzťahov, osobností jednotlivých členov rodiny, správ odborníkov realizujúcich styk maloletého s otcom a správ z priebehu súdnych konaní medzi účastníkmi konania dospel odvolací súd k rovnakému záveru ako súd prvej inštancie, že matka žije v iracionálnom presvedčení o sexuálnom zneužívaní maloletého otcom. V tomto presvedčení maloletého manipuluje, prehnane ho chráni, otca výrazne negativizuje. Matka sa účelovo vyhýbala stretnutiam maloletého s otcom, dlhodobo a cieľavedome vytvárala (resp. proaktívne neodstraňovala) prekážky, pre ktoré sa styk nemôže realizovať. Podľa názoru odvolacieho súdu, dôvody bránenia v styku majú pôvod v jej subjektívnom prežívaní situácie, ktoré v objektívnom svete nemá svoje opodstatnenie. Matka nepripravovala A. na stretávanie sa s otcom, nebola dostatočne súčinná a pozitívne ho nemotivovala. To

ohrozuje dieťa na riadnej úrovni starostlivosti zo strany matky, zároveň bezpečnosti jej výchovného prostredia. Chrániac najlepší záujem mal. A. vyžadovalo sa ponechanie výchovného prostredia otca, u ktorého sú preukázané lepšie výchovné podmienky a predpoklady. Znalecké posúdenie prinieslo odborný, nestranný pohľad na rozvrátené vzťahy rodičov, ktoré negatívne ovplyvňujú zdravý fyzický a psychický vývin mal. dieťaťa. Pobyt maloletého výlučne u matky a prerušenie vzťahov medzi synom a otcom malo zásadný negatívny vplyv na jeho zdravý psychický, ako aj fyzický vývin. U maloletého mal otec v priebehu konania na jeho rast a výchovu obmedzenejší dosah, viac ako 2 roky s ním nebol v kontakte vôbec, čo sa aj negatívne odrazilo na jeho psychickom a fyzickom vývine. Matkou vytykané sexuálne zneužívanie maloletého otcom nebolo preukázané. Od 21. septembra 2022 je maloletý v starostlivosti otca dobre adaptovaný na rodinné prostredie u otca, adaptačné ťažkosti sa u neho neprejavujú. Zo strany opatrovníka, materskej škôlky, lekára, neboli zistené žiadne nedostatky v starostlivosti o maloletého, maloletému prospelo, že nie je traumatizovaný návštevami rôznych lekárov. Rodičovskú spôsobilosť otca mal odvolací súd preukázanú zo znaleckého posudku, vypracovaného znalkyňou Z. S. D.. Tá pri znaleckom skúmaní otca nezaznamenala žiadne patologické symptómy. Voči synovi si otec dokáže zachovať rodičovský cit, má snahu udržiavať s ním citovú väzbu a chce prebrať za svojho syna primeranú zodpovednosť, zabezpečiť mu adekvátne citové a rodinné zázemie. V osobnosti otca nezaznamenala znalkyňa klasifikované kontraindikácie, ktoré by mohli spochybňovať jeho schopnosť starať sa o výchovu svojho syna. V danej veci neboli splnené podmienky pre zverenie maloletého do osobnej starostlivosti matky, pretože táto forma osobnej starostlivosti by lepšie nezaistila potreby maloletého a nebola by v jeho záujme. Odvolací súd, zhodne so súdom prvej inštancie, považoval v záujme maloletého jeho zverenie do výchovy len jedného z rodičov, a to otca, v ktorého starostlivosti sa maloletý v čase rozhodovania odvolacieho súdu nachádzal bez zistených nedostatkov, ktorý lepšie zabezpečí progres mal. dieťaťa po fyzickej aj psychickej stránke, keď dokáže primerane reagovať na vývinové potreby maloletého z hľadiska poskytovania emočného bezpečia a spoľahlivosti, teda uvedené je v súlade so záujmom maloletého.

2.4. Podľa odvolacieho súdu upravil súd prvej inštancie dôvodne aj zastupovanie maloletého a spravovanie jeho majetku v bežných veciach, k čomu určil obidvoch rodičov. Za vecne správny považoval odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie aj pokiaľ ide o vyživovaciu povinnosť matky k maloletému. Odvolací súd sa stotožnil aj s úpravou styku súdom prvej inštancie. Vzhľadom na spôsob úpravy styku matky s maloletým súd prvej inštancie správne a zákonne rozhodol aj vo výroku IV. rozsudku, v súlade s § 24 ods. 5 Zákona o rodine.

2.5. Vo vzťahu k odvolacej námietke matky, že súd konal a rozhodol v neprítomnosti matky aj jej právneho zástupcu, odvolací súd v prvom rade odkázal na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie (body 31. - 37.) a zdôraznil, že pokiaľ ide o žiadosť zástupcu matky o odročenie pojednávania z dôvodu kolízie pojednávania, zástupca matky síce vo svojej žiadosti uviedol, kedy sa o kolízii pojednávania dozvedel, avšak neuviedol, o akú vec sa jedná a ani nedôvodil, že ide o vec, ktorá neznesie odklad, nezdôvodnil, prečo žiada odročenie pojednávania v danej veci (úprava pomerov k mal. dieťaťu začaté v roku 2020) a nie v kolidujúcej veci, neuviedol, že prijal opatrenia na zabezpečenie substitúcie, ktoré neboli úspešné alebo zastúpenie z radov jeho koncipientov. Matka maloletého žiadala o odročenie pojednávania určeného súdom na deň 29. septembra 2022 zo zdravotných dôvodov, avšak potvrdenie od lekára nepredložila, navyše v deň pojednávania bola v Bratislave v Národnej rade SR (stretnutie s tajomníkom poslankyne Z. P. B., Z.). Z uvedeného odvolacieho súdu vyplynulo, že jej zdravotný stav umožňoval zúčastniť sa nariadeného pojednávania dňa 29. septembra 2022. Matka bola v konaní vypočutá ako účastníčka konania, je v konaní právne zastúpená, k veci sa písomne opakovane vyjadrila. Z týchto dôvodov matkou uvádzané zdravotné nepreukázané dôvody neboli relevantným dôvodom na odročenie pojednávania v danej veci. Vzhľadom na uvedené odvolací súd zastal názor, že neboli naplnené všetky predpoklady stanovené v § 183 ods. 1 CSP pre odročenie pojednávania, preto bol procesný postup súdu prvej inštancie spočívajúci vo vykonaní pojednávania dňa 29. septembra 2022 správny a súladný s ustanoveniami procesných predpisov.

2.6. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 52 CMP, keď nevhliadol dôvod, pre ktorý by bolo spravodlivé priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov v zmysle § 55 CMP.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu v celom jeho rozsahu podala matka (ďalej aj

„dovolateľka“) dovolanie, vyvodzujúc jeho prípustnosť z ust. § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Navrhla, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie.

3.1. Prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP a porušenie práva na spravodlivý proces dovolateľka oprela o tvrdenie, že pojednávanie konané pred súdom prvej inštancie 29. septembra 2022 sa uskutočnilo bez jej prítomnosti ako aj bez prítomnosti jej právneho zástupcu bez toho, aby na to boli splnené podmienky. Táto skutočnosť podľa matky naplnia aj atribút tzv. prekvapivosti rozhodnutia odvolacieho súdu. Matka ďalej namietala, že v priebehu celého konania pred súdom prvej inštancie nemala priestor byť osobne vypočutá a súd prvej inštancie jej toto právo svojím nezákonným postupom odňal. Matka žiadala, aby na nariadenom pojednávaní boli vypočutí ňou navrhnutí svedkovia; súd prvej inštancie sa však jej návrhom na doplnenie dokazovania nezaoberal a na pojednávanie vôbec nepredvolal súdnych znalcov A. K. D. a Z. O. Č.. Tým, že súd prvej inštancie pojednával bez účasti matky a jej právneho zástupcu, ako aj predvolaných svedkov (resp. Z. A. G., u ktorej doručenie predvolania nebolo vykázané), nijako sa nevysporiadal s ostatnými návrhmi matky na vykonanie dokazovania a vyhlásil uznesením dokazovanie za skončené na pojednávaní 29. septembra 2022, odňal matke možnosť, ktorou zákonná úprava realizuje ústavné právo účastníka konania stanovené v čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky.

3.2. V súvislosti s dovolacím dôvodom vady znátočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP matka v dovolaní ďalej namietala, že maloleťmu je bez relevantných dôkazov a dôvodov upierané právo na pravidelné udržiavanie osobného vzťahu a priameho styku s matkou, čo určite nie je v jeho najlepšom záujme. Výrok II. rozsudku súdu prvej inštancie ohľadom úpravy styku matky s maloleťm v spojení s potvrdzujúcim výrokom napadnutého rozsudku trpia vadou nedostatočného odôvodnenia. Ďalej matka argumentovala tým, že spôsob, akým sa odvolací súd vysporiadal s jej námietkou ohľadom zákonnosti, validity a použiteľnosti znaleckého posudku, nemožno považovať za správny, zákonný, adresný a odpovedajúci na zásadné otázky nastolené matkou. Predovšetkým pokiaľ ide o povinnosť súdu hodnotiť presvedčivosť znaleckého posudku, logické zdôvodnenie znaleckého nálezu a jeho súlad s ostatnými vykonanými dôkazmi, znalecké posudky Z. K. J., Z. č. 50/2020 a č. 61/2020 vykazujú veľké množstvo nedostatkov, s čím korešponduje aj stanovisko Z. O. J., Z. Okrem toho, že odvolací súd v tejto súvislosti matke nedal adresnú odpoveď na podstatné odvolacie námietky matky, dovolateľka poukázala na vyčiarknutie znalkyne zo zoznamu znalcov vedeného Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky a namietala tiež relevanciu znaleckých posudkov Z. K. J., Z. Tieto boli vyhotovené v októbri 2020, pričom napadnuté rozhodnutie bolo vydané takmer o tri roky neskôr - v júni 2023. Aj z ustálenej judikatúry súdov pritom vyplýva, že v konaniach vo veci starostlivosti súdu o maloleťoch (obzvlášť tak nízkeho veku) je potrebné znalecké posudky priebežne aktualizovať. Znalecký posudok starší ako tri roky pritom v takomto konaní podľa názoru dovolateľky nemožno ani použiť. Matka tiež namietala postup súdu prvej inštancie, ktorý sa nevyjadril k jej návrhom na vykonanie znaleckého dokazovania, ako ani návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia, obsiahnutými v jej podaní z 1. marca 2021. Oba súdy nižšej inštancie podľa matky neprípustne vyhodnotili neúčast' matky a maloleťmu na znaleckom dokazovaní Z. S. D..

3.3. Matka v odvolacom konaní predložila krajskému súdu celkovo štyri návrhy na doplnenie dokazovania v konaní, s ktorými sa odvolací súd osobitne nezaoberal, ani sa nevysporiadal s jej podstatnou odvolacou argumentáciou. Rozsiahlo poukázala na závery vyplývajúce z jednotlivých lekárskejších správ vystavených vo vzťahu k maloleťmu a matke, ako aj k znaleckým posudkom, či správy Referátu poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, Bardejov, pracovisko Svidník, s ktorými sa odvolací súd nijak osobitne nevysporiadal. Odvolací súd sa k týmto lekárskejším správam a znaleckým posudkom vyjadril súhrnne zopár vetami v bodoch 34. a 35. napadnutého rozsudku, a prakticky im ďalej nevenoval pozornosť. Matka nimi chcela v konaní preukázať nepriaznivý fyzický a psychický stav maloleťmu, ktorý bol pravdepodobne spôsobený sexuálnym zneužívaním a týraním, ako aj jeho postupné zlepšovanie v osobnej starostlivosti matky bez realizovania styku s otcom. Taktiež nimi chcela preukázať svoju psychologickú a osobnostnú spôsobilosť a predpoklady zabezpečiť starostlivosť o maloleťmu (tak, ako to bolo do rozhodnutia o jeho zverení do osobnej starostlivosti otca), ako aj absenciu akejkolvek psychickej poruchy.

3.4. K dovolaciemu dôvodu nesprávneho právneho posúdenia v kontexte prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP matka v dovolaní uviedla, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo

od vyriešenia viacerých otázok, ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neboli vyriešené. Formulovala nasledovné otázky:

1/ „či je súd pri hodnotení znaleckého posudku ako dôkazu povinný prihliadať na logické zdôvodnenie znaleckého nálezu, najmä z hľadiska logickej konzistentnosti záverečných výrokov v posudku, kauzality - opisu postupu, na základe ktorého sa dopracoval k odpovediam na otázky zadávateľa a k splneniu úloh, a či v prípade ak zistí, že posudok nespĺňa vyššie uvedené požiadavky, je oprávnený, resp. povinný jeho závery zohľadniť, resp. nezohľadniť pri svojom rozhodnutí“;

2/ „či je možné v konaní o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému použiť znalecký posudok, ktorý je v čase rozhodovania okresného súdu starý dva roky a v čase rozhodovania dovolacieho súdu starší ako 2,5 roka“;

3/ „či je možné v konaní o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému nezaoberať sa, resp. odmietnuť vykonanie predloženého dôkazu v podobe lekárskej správy maloletého z dôvodu, že u lekára bol s maloletým jeden z rodičov, a teda lekár poznal rodinné zázemie maloletého prevažne z rozhovoru s matkou“;

4/ „či je možné pripisovať na ťarchu toho z rodičov, ktorému bol maloletý zverený do osobnej starostlivosti, nerealizovanie styku s druhým rodičom, a to v prípade, ak má maloletý závažne zhoršený zdravotný stav v dôsledku nariadeného styku s druhým rodičom, a to preukázateľne na základe lekárskeho správ“;

5/ „či je možné pripisovať na ťarchu rodiča, ktorému bol maloletý zverený do osobnej starostlivosti, neúčast' na vyšetrení u znalca, a to v prípade, ak má maloletý závažne zhoršený zdravotný stav v dôsledku nariadeného styku s druhým rodičom, a to preukázateľne na základe lekárskeho správ“;

6/ „či je možné rozhodnúť o zásadnom obmedzení styku jedného z rodičov s maloletým po tom, čo bol v jeho osobnej starostlivosti, v podobe práva na kontakt s maloletým len prostredníctvom elektrokomunikačných prostriedkov po obmedzenú dobu (porovnateľnú s 30 min. týždenne), a to bez akéhokoľvek odborného posúdenia v podobe znaleckého skúmania alebo lekárskeho správ alebo nálezu.“

4. Otec v písomnom vyjadrení k dovolaniu matky, doručenom súdu prvej inštancie po lehote na vyjadrenie k dovolaniu (§ 121 ods. 5 CSP a contrario v spojení s § 436 ods. 3 druhá veta CSP), navrhol, aby dovolací súd dovolanie matky zamietol a otcovi priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

5. Úrad komisára pre deti sa k dovolaniu matky písomne nevyjadril.

6. Rada pre práva dieťaťa - Slovenská republika sa k dovolaniu matky písomne nevyjadrila.

7. Generálna prokuratúra Slovenskej republiky sa k dovolaniu matky písomne nevyjadrila.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) - (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) - po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník konania - matka, zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania; dospel k záveru, že dovolanie matky je potrebné ako neprípustné odmietnuť.

9. Dovolanie je v danom prípade podané vo veci starostlivosti súdu o maloletých upravenej v piatom diele prvej hlavy druhej časti CMP. Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže § 76 až § 77a CMP neobsahuje odlišnú právnu úpravu dovolania podaného vo veci starostlivosti súdu o maloletých, prípustnosť dovolania bola posudzovaná podľa ustanovení CSP.

10. Z hľadiska ústavného posúdenia treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

11. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

12. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

13. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrúva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

14. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie dovolateľa, že v konaní došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti, pričom takúto vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu nezistil.

15. V danom prípade matka prípustnosť dovolania vyvodila z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

16. V prvom rade treba uviesť, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017, 9Cdo/213/2021). Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie dovolateľky, že v konaní došlo k ňou tvrdenej vade zmätočnosti, pričom takúto vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu nezistil.

17. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany (resp. účastníka konania) nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces.

17.1. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu (resp. účastníka konania), právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

17.2. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa

všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej voľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

18. Dovolateľka tvrdila, že k porušeniu práva na spravodlivý proces došlo tým, že súd prvej inštancie neakceptoval dôvodnú žiadosť matky a jej právneho zástupcu o odročenie pojednávania, čo odvolací súd nenapravil. Rozhodnutie odvolacieho súdu považovala za nedostatočne odôvodnené a prekvapivé. Namietala tiež vady v dokazovaní. K takto vymedzenému dovolaciemu dôvodu (§ 431 CSP) dovolací súd uvádza nasledovné.

19. Právo strany sporu, aby jej vec bola prejednaná verejne a v jej prítomnosti, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov a jedného nálezu ústavného súdu), nemožno chápať tak, že by súd nemohol konať a rozhodnúť v jej neprítomnosti, ale tak, že súd je povinný strane poskytnúť priestor na uplatnenie tohto práva.

20. Pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov. Pojednávanie môže byť na návrh strany odročené len vtedy, ak sa strana alebo jej zástupca z dôležitých dôvodov nemôže dostaviť na pojednávanie a zároveň od nich nemožno spravodlivo žiadať, aby sa na pojednávaní nechali zastúpiť (§ 183 ods. 1 CSP). Od advokáta možno okrem dôvodov, ktoré nastali krátko pred pojednávaním a okrem prípadu, ak advokát súdu preukáže, že strana, ktorú zastupuje, odôvodnene trvá na osobnom zastúpení týmto advokátom, vždy spravodlivo žiadať, aby sa dal zastúpiť iným advokátom (§ 183 ods. 2 prvá veta CSP). Ak súd zistí, že stranou uvedený dôvod na odročenie pojednávania nie je dôležitý, bezodkladne o tom upovedomí stranu, ktorá odročenie navrhla. Strana, ktorá navrhuje odročenie pojednávania, je povinná uviesť telefónne číslo alebo elektronickú adresu, na ktorú ju možno upovedomiť o rozhodnutí súdu o jej návrhu na odročenie pojednávania (§ 183 ods. 4 CSP).

21. Žiadosť o odročenie pojednávania je podložená dôležitým dôvodom relevantným v zmysle § 183 ods. 1 CSP spravidla vtedy, ak strane bráni zúčastniť sa na pojednávaní taká okolnosť, ktorá je podstatná (z hľadiska možnosti uskutočniť pojednávanie), nepredvídateľná (v tom zmysle, že strana nemohla vedieť, že nastane) a ospravedlniteľná (strana urobila všetko pre to, aby sa súdom nariadené pojednávanie mohlo uskutočniť v jej prítomnosti, z objektívnych dôvodov sa jej to ale nepodarilo).

22. Posúdenie dôležitosti dôvodu na odročenie termínu pojednávania posudzuje súd podľa konkrétnych okolností prípadu a môže ich preveriť len zo skutočností, ktoré sú mu známe v čase posudzovania žiadosti o odročenie termínu pojednávania (pozri Števíček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, komentár k § 183).

22.1. Aj podľa záverov ústavného súdu SR prezentovaných napr. v náleze sp. zn. II. ÚS 369/2018 vzhľadom na to, že pojem „ospravedlniteľný dôvod“ nie je právnou normou definovaný, je iba na úvahe súdu, ktoré okolnosti v intenciách konkrétneho prípadu posúdi ako okolnosti hodné ospravedlnenia neúčasti na pojednávaní (nález sp. zn. II. ÚS 369/2018-56). Takýmto dôvodom môže byť nepriaznivý zdravotný stav účastníka konania, ak je preukázaný lekárskou správou resp. lekársky uznanou práceneschopnosťou (porov. 5Cdo/66/94); vo výnimočných prípadoch je dôležitým dôvodom v zmysle § 183 ods. 1 CSP tiež kolízia pojednávania právneho zástupcu účastníka konania (R 41/2002).

23. Podľa obsahu spisu predvolanie na pojednávanie na deň 29. septembra 2022 bolo právnenému zástupcovi matky doručené 14. septembra 2022. Podaním doručeným súdu prvej inštancie 19. septembra 2022 sa právny zástupca matky ospravedlnil z neúčasti na pojednávaní z dôvodu kolízie pojednávania v tomto konaní s pojednávaním konaným v trestnej veci vedenej na Okresnom súde Vranov nad Topľou pod sp. zn. 13T/103/2019 a žiadal zaslať opis zápisnice na emailovú adresu. Podaním doručeným súdu prvej inštancie 28. septembra 2022 o 15.46 hod. požiadal právny zástupca matky o zrušenie termínu pojednávania nariadeného na 29. septembra 2022 o 13.00 hod. s

odôvodnením, že matka maloletého trvá na svojej osobnej účasti na pojednávaní, ktorú jej znemožňujú zdravotné dôvody, rovnako ako trvá aj na osobnej účasti právneho zástupcu.

24. Už v náleze z 13. januára 1999 sp. zn. I. ÚS 68/1998 Ústavný súd Slovenskej republiky uviedol, že obsahom základného práva účastníka konania na verejné prerokovanie vecí v jeho prítomnosti a na vyjadrenie sa ku všetkým vykonávaným dôkazom nie je povinnosť súdu vyhovieť akejkoľvek jeho žiadosti na odročenie pojednávania (m. m. III. ÚS 94/2005, I. ÚS 691/2016).

25. V danom prípade dovolací súd pri skúmaní prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 písm. f) CSP vychádzal z toho, že samotná existencia kolízie dvoch súdnych pojednávanií môže byť (za istých, výnimočných okolností) dôvodom pre odročenie jedného z kolidujúcich pojednávanií [porov. rozsudok najvyššieho súdu z 27. februára 2000 sp. zn. 3Cdo/16/2001 (R 41/2002)]. Advokát, ktorý zistí, že v dvoch súdnych konaniach dochádza v určitý deň ku kolízii nariadených súdnych pojednávanií, má vo všeobecnosti možnosť osobne sa zúčastniť na jednom z pojednávanií a v prípade druhého kolidujúceho pojednávania „účelne využiť“ všetky zákonom pripustené prostriedky a spôsoby poskytovania právnej pomoci účastníkovi, ktorého zastupuje“ - do úvahy tu medziiným prichádza buď zastúpenie iným advokátom alebo podanie žiadosti o odročenie pojednávania. V rámci organizovania svojej činnosti musí advokát pri výbere najvhodnejšieho prostriedku alebo spôsobu poskytovania právnej služby nevyhnutne vziať na zreteľ nielen osobitosti každej prejednávanej veci, ale tiež to, akým spôsobom bola medzi ním a klientom upravená otázka zastúpenia advokáta iným advokátom.

26. Možnosť zastúpenia advokáta iným advokátom vyplýva priamo zo zákona [porov. § 183 ods. 2 CSP a tiež § 16 ods. 1 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoA“)] a advokát túto zákonnú možnosť (oprávnenie) nesmie využiť len vtedy, ak advokát súdu preukáže, že účastník konania, ktorého zastupuje, odôvodnene trvá na osobnom zastúpení týmto advokátom (§ 183 ods. 2 CSP) resp. ak by zastúpenie bolo proti vôli zastupovaného účastníka (§ 16 ods. 3 ZoA). JUDr. Mgr. Radim Komka ako právny zástupca matky do súdneho spisu založil plnomocenstvo z 19. marca 2022, v závere ktorého je uvedené, že matka ako splnomocniteľka súhlasí, aby si splnomocnený advokát ustanovil za seba zástupcu (porov. č. I. 941 súdneho spisu). Išlo tu teda o prípad, v ktorom zastúpenie iným advokátom nebolo výslovne účastníkom vylúčené (§ 16 ods. 3 ZoA a contrario), a preto právny zástupca matky v prípade kolízie s ďalším pojednávaním mal možnosť dať sa zastúpiť iným advokátom. Právny zástupca matky súčasne svoje tvrdenie, že matka trvá na osobnom zastúpení týmto advokátom, nijak súdu prvej inštancie nepreukázal. Za situácie, keď neexistoval dôvod, pre ktorý od právneho zástupcu matky nebolo možné spravodlivo požadovať, aby sa na pojednávaní konanom 29. septembra 2022 nechal zastúpiť iným advokátom, pričom matka súčasne súdu na preukázanie svojho tvrdenia o zdravotných dôvodoch neumožňujúcich jej osobne sa zúčastniť predmetného pojednávania súdu nepredložila žiadnu lekársku správu, nemožno postup súdu prvej inštancie, ktorý pojednávanie neodročil, označiť za taký, ktorým by došlo k porušeniu práva matky na spravodlivý proces. Odvolací súd preto nekonal procesne nesprávne, ak v tvrdeniach matky a jej právneho zástupcu dôležitý dôvod pre odročenie pojednávania v zmysle § 183 ods. 1 CSP nezhliadol.

27. Rozhodnutie odvolacieho súdu v tejto súvislosti nemožno považovať ani za prekvapivé, keď pod „prekvapivým rozhodnutím“ sa v rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu rozumie rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorý pri svojom rozhodnutí aplikuje ustanovenia právneho predpisu doposiaľ nepoužitého, bez splnenia podmienky výzvy podľa § 382 CSP.

28. Pokiaľ matka trvala na osobnej účasti na vytýčenom pojednávaní, dovolací súd dodáva, že ak má strana zástupcu so splnomocnením na celé konanie, doručuje sa písomnosť len tomuto zástupcovi. Písomnosť sa doručuje aj strane, ak strana má osobne v konaní niečo vykonať alebo ak o tom súd rozhodne s ohľadom na povahu veci (§ 110 ods. 2 prvá a druhá veta CSP). Predvolanie na pojednávanie súd prvej inštancie doručoval iba právnenému zástupcovi matky, z čoho ad argumentum a contrario vyplýva, že osobná účasť matky na predmetnom pojednávaní sa nevyžadovala.

29. K porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP by došlo, keby súd prvej inštalcie nenariadil pojednávanie, na ktoré by nepredvolal účastníkov a všetkých, ktorých prítomnosť potreboval na riadne objasnenie veci. V danom prípade však súd prvej inštalcie vo veci nariadil viacero pojednávaní, matku ako účastníčku konania vypočul a táto sa k veci opakovane vyjadřila. Neopodstatnená je preto námietka, že nerešpektovaním žiadosti o odročenie pojednávaní a pojednávaním v neprítomnosti matky a jej právneho zástupcu došlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f) CSP.

30. Vo vzťahu k tej časti dovolacej argumentácie matky, v ktorej namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnené, dovolací súd vo všeobecnosti uvádza, že povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby/návrhu na začatie konania, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu/účastníka konania na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu/účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov.

30.1. Právo strany sporu/účastníka konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. K jeho naplneniu dochádza tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné ani prijaté v zrejmom omyle. Povinnosťou súdu je presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutie náležite odôvodniť (§ 220 CSP a § 393 CSP, I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

31. Ani judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument strany/účastníka, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa naň špecifická odpoveď (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

32. Dovolací súd, dbajúc na to, že aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, konštatuje, že v posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie náležite, či nepresvedčivo neodôvodnil, resp. že pri rozhodovaní o úprave styku matky s maloletým neodôvodnene zasiahol do rodičovských práv matky spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti (nepreskúmateľnosti) v zmysle § 420 písm. f) CSP. V posudzovanej veci odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštalcie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 a 2 CSP stotožniac sa s odôvodnením odvolaním napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštalcie. Treba mať na pamäti, že prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09) a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva matky na spravodlivý proces. Odvolací súd v dôvodoch svojho rozhodnutia uvádza, ako vo veci rozhodol súd prvej inštalcie, obsah odvolania matky, zhrnutie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov účastníkov konania, jasne a zrozumiteľne vysvetľuje, prečo rozhodnutie súdu prvej inštalcie považuje za vecne správne v časti úpravy styku matky s maloletým; k čomu na zdôraznenie jeho správnosti dopĺňa aj ďalšie dôvody, najmä v reakcii a za účelom vysporiadania sa s podstatnými odvolacími námietkami matky. Za procesnú vadu konania podľa

§ 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom sporových strán vrátane ich dôvodov a námietok. Preto skutočnosť, že sa matka s názormi súdov oboch inštancií nestotožňuje, sama osebe nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti súdnych rozhodnutí.

33. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vo vzťahu k úprave styku matky s maloletým (body 52. až 54.), ako aj z rozhodnutia súdu prvej inštancie (bod 86.), nevyplýva nezrozumiteľnosť, nepreskúmateľnosť, ani nepresvedčivosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Obmedzenie resp. úplný zákaz dočasného stretávania s jedným z rodičov dieťaťa pre prípad, keď to vyžaduje záujem dieťaťa, predstavuje výnimku z pravidiel o povinnosti dbať na pravidelný kontakt rodiča s dieťaťom. Ide o výnimočné riešenie a vážny zásah do výkonu rodičovských práv a povinností, ktorý môže byť odôvodnený len okolnosťami na strane dieťaťa. Tieto musia byť natolko závažné, že ochrana záujmu dieťaťa vyvolala potrebu obmedziť prirodzený kontakt. Jediným kritériom pre vyslovenie obmedzenia alebo zákazu styku je teda aktuálna nevyhnutnosť takéhoto opatrenia a v záujem dieťaťa, z ktorého táto nevyhnutnosť vyplýva. Ani takéto rozhodnutie však nemôže byť definitívne a súd sa po jeho vyhlásení nemôže uspokojiť s tým, že vo veci bolo právoplatne rozhodnuté. Z intenzity tohto zásahu do práva na ochranu rodinného života vyplýva požiadavka pozitívneho záväzku, to znamená vytvárania predpokladov pre to, aby zúžený alebo prerušený kontakt mohol byť perspektívne obnovený. V zmysle § 115 CMP súd vybavuje podnety a upozornenia fyzických osôb a právnických osôb a vykonáva opatrenia na zabezpečenie riadnej starostlivosti o maloletých. Z uvedeného vyplýva, že pokiaľ súd svojím rozhodnutím styk rodiča s dieťaťom obmedzí alebo zakáže, mal by súčasne urobiť ďalšie vhodné opatrenia, aby boli dôvody zásahu do kontaktu medzi rodičom a dieťaťom odstránené. Takýmto opatrením je napríklad nariadenie odborného poradenstva jednému z rodičov, obom rodičom, dieťaťu, resp. dieťaťu a rodičovi a pod. (porov. § 25 [Úprava stretávania s maloletým dieťaťom na čas po rozvoде]. In: PAVELKOVÁ, Bronislava. Zákon o rodine. 2. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2013, 680 s.).

34. V danom prípade súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že obmedzenie styku maloletého s matkou spôsobom ako vyplýva z výroku III. jeho rozsudku je v najlepšom záujme maloletého; zároveň ako vhodné opatrenie na odstránenie dočasného zásahu do kontaktu maloletého s matkou zvolil asistenciu psychológa Centra pre deti a rodiny Svidník s tým, že týmto spôsobom upravený styk bude trvať po dobu, ktorá bude závisieť od hodnotenia psychológa centra, zasielaného súdu vždy po uplynutí 2 mesiacov takto realizovaného styku, vytvoriac tak predpoklady pre perspektívne obnovenie riadneho styku dovolateľky s jej maloletým synom. Z obsahu odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie v spojení s odôvodnením napadnutého rozsudku odvolacieho súdu niet pochyb o tom, aký záujem maloletého viedol súdy nižšej inštancie k záveru, že pre maloletého bude v danom čase najlepším práve uvedený, obmedzený spôsob styku s matkou.

35. Pokiaľ ide o matkou vytykaný nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie, ktorý sa v konaní vôbec nezaoberal jej podaním doručeným súdu prvej inštancie 01. marca 2021 a v ňom obsiahnutým návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia, dovolací súd pripomína, že intenzitu porušenia práva na spravodlivý proces a dôvodnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) v spojení s § 431 CSP zakladá len nesprávny procesný postup súdu spočívajúci v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Inak povedané, nie každé pochybenie v procesnom postupe súdov automaticky nadobúda intenzitu porušenia práva na spravodlivý proces, ktoré by malo za následok zmätočnosť v procesnom postupe súdu vedúcu k potrebe zásahu do právoplatného rozhodnutia s tým, aby sa o veci znova konalo a rozhodlo. Pre naplnenie zmätočnostnej vady podľa § 420 písm. f) CSP je nevyhnutné kumulatívne splnenie troch znakov, ktorými sú: 1/ nesprávny procesný postup súdu, 2/ tento nesprávny procesný postup znemožnil

strane realizovať jej patriace procesné práva a zároveň 3/ intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Je súčasťou doktríny i súdnej praxe, že nestačí spravidla jedna izolovaná vada na uplatnenie dovolania. Nevyhnutnou podmienkou, aby rozhodnutie odvolacieho súdu pri dovolacom prieskume obstálo, je, aby ako celok vykazovalo znaky spravodlivosti (7Cdo/27/2019, 2Cdo/44/2020, 9Cdo/83/2022).

35.1. V danom konaní súd prvej inštancie rozhodol o veci samej rozsudkom z 13. októbra 2022 č. k. 4P/24/2020-1177, ktorý bol potvrdený dovolaním napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu. Maloletý bol právoplatne zverený do osobnej starostlivosti otca s tým, že styk matky s maloletým bol obmedzený. Za tejto procesnej situácie, keď neodkladné opatrenie slúži predovšetkým na bezodkladnú úpravu pomerov do rozhodnutia vo veci samej a s ohľadom na to, že o styku rodičov s maloletým bolo právoplatne rozhodnuté, akýkoľvek iný záver než ten, že postupom súdu prvej inštancie, ktorý formálne nerozhodol o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia, nedošlo k porušeniu práva matky na spravodlivý proces, by za danej procesnej situácie bol v rozpore s najlepším záujmom maloletého.

36. Pokiaľ dovolateľka v dovolaní súdom mienila vyčítať, že tieto sa nestotožnili so skutkovým stavom (skutkovými zisteniami), tak ako ich z vykonaného dokazovania vnímala samotná žalobkyňa, dovolací súd opätovne na tomto mieste zdôrazňuje, že je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP) a správnosť skutkových a právnych záverov pri dovolaní odôvodnenom nedostatkom riadneho odôvodnenia rozsudkov súdov nižších inštancií nepreskúmava (R 24/2017, I. ÚS 61/2019).

37. Matka v dovolaní namietala aj vady v dokazovaní, argumentujúc tým, že v priebehu odvolacieho konania odvolaciemu súdu predložila štyri návrhy na doplnenie dokazovania, s ktorými sa odvolací súd (ne)vysporiadal tak, že nevzhladol dôvod na doplnenie dokazovania. Dovolateľka, spochybňujúc závery dokazovania vykonaného súdmi nižšej inštancie namietala, že tieto sa „chytajú slamky a citujú akýkoľvek záver (odborný alebo neodborný), ktorý spochybňuje psychické zdravie matky“, ďalej namietala, že v konaní predložila veľké množstvo lekárskeho správ a znaleckých posudkov, ktoré odvolací súd vôbec nevyhodnotil. Vyjadrila tiež nesúhlas s tým, ako sa odvolací súd vysporiadal s jej námietkou ohľadom zákonnosti, validity a použiteľnosti znaleckých posudkov vypracovaných Z.. K. J., Z.. a poukázala na nedostatky v procese vyhotovenia znaleckého posudku Z.. S. D..

38. Dokazovanie je časť civilného súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). V dokazovaní sa súd obmedzuje len na zisťovanie skutkových poznatkov (poznatkov o skutkových okolnostiach, ktoré zakladajú a odôvodňujú prejednávany nárok). Posúdenie návrhov na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich bude v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 185 ods. 1 CSP), a nie účastníkov konania (strán sporu). Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Aktuálna procesná právna úprava vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, majúcej základ v ústavnom princípe nezávislosti súdov.

39. Dovolací súd pripomína, že dovolaním sa nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly má dovolací súd možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (napr. tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov atď.) a či konajúcimi súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

40. Súc viazaný obsahom dovolania, kontrolou postupu súdov nižších inštancií pri zisťovaní skutočného stavu veci (§ 35 CMP) dovolací súd nezistil, že by konanie bolo postihnuté akýmkoľvek závažnými

deficitmi v dokazovaní ani to, že by konajúcimi súdmi prijaté závery boli svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Z okolností preskúmvanej veci vyplýva, že súdy nižších inštancií v rámci zisťovania skutočného stavu veci postupovali v súlade so základnými princípmi civilného mimosporového konania, a to v súlade s vyšetrovacím princípom, princípom oficiality, ako aj v súlade so zachovaním princípu rovnosti účastníkov, najmä vo vzťahu k maloletému dieťaťu (čl. 4, čl. 5 a čl. 6 Základných princíпов CMP). Odvolací súd, vychádzajúc zo zisteného skutkového stavu súdom prvej inštancie, potom ako v rámci odvolacieho konania umožnil účastníkom konania písomne reagovať na vzájomné námietky, tieto vyhodnotil a zdôvodnil svoj prijatý záver, pričom poskytol odpovede na všetky relevantné skutkové okolnosti. Dovolací súd na tomto mieste len opakuje, že odôvodnenie rozsudkov (vo vzájomnej súvislosti rozhodnutia súdu prvej inštancie s rozhodnutím odvolacieho súdu) zodpovedá základnej štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnení a ich obsahové náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnení rozsudkov vyplýva, ktoré dôkazy súd prvej inštancie vykonal a ako ich vyhodnotil, aj to ako vec právne posúdil. V zmysle CMP pritom odvolací súd dokazovanie zopakuje alebo doplní, (len) ak to pre zistenie skutočného stavu veci považuje za nevyhnutné. O tom, či je potrebné vo veci zopakovať alebo doplniť dokazovanie, rozhoduje odvolací súd. V danom prípade dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie v prejednávanej veci zistil skutočný stav v dostatočnom rozsahu, na základe toho dospel k správny skutkovým zisteniam a tieto aj správne právne posúdil. Preto je namieste záver, že nemal dôvod dokazovanie zopakovať alebo doplniť (§ 68 CMP a contrario).

41. Dovolací súd ďalej poukazuje na to, že hodnotenie skutkových okolností, na ktoré odvolací súd pri svojich úvahách vzal zreteľ, dovolaciemu prieskumu nepodlieha. Pokiaľ dovolateľka, vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ust. § 420 písm. f) CSP, namietala aj neúplné a nesprávne zistenie skutkového stavu súdmi nižšej inštancie, najvyšší súd uvádza, že nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (v tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993, R 6/2000, ako aj na rozhodnutia 1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017, 8Cdo/187/2017, 9Cdo/159/2022). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval už ústavný súd, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017). Výnimkou sú iba rôzne závažné deficity v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), prípadne konajúcimi súdmi svojvoľné, neudržateľné alebo v zrejmom omyle prijaté skutkové závery, ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Takéto vady v procese dokazovania dovolací súd nezistil.

42. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že by odvolací súd svojím postupom založil procesnú vadu zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Odvolací súd sa dostatočne jasne a presvedčivo vysporiadal s matkou predkladanými lekáarskymi správami a znaleckými posudkami, keď uviedol, že tieto nepovažoval za spôsobilé na preukázanie skutočného stavu veci z dôvodu, že závery v nich konštatované boli prijaté výlučne na základe údajov referovaných matkou. Je pritom irelevantné, že matka predkladanými správami a posudkami mienila preukázať nepriaznivý fyzický a psychický stav maloletého, jeho postupné zlepšovanie v osobnej starostlivosti matky, ako aj svoju psychologickú a osobnostnú spôsobilosť a predpoklady zabezpečiť starostlivosť o maloletého, ako aj absenciu akejkoľvek psychickej poruchy, pokiaľ pri ich vypracovaní nebolo vychádzané zo spolupráce s obidvoma rodičmi, prípadne aj zo vzájomnej interakcie otca s maloletým.

43. Pokiaľ ide o hodnotenie znaleckého posudku ako dôkazu, pravidlá hodnotenia dôkazov upravené v čl. 15 ako aj v § 191 CSP spravujúce sa teóriou voľného hodnotenia dôkazov sa vzťahujú i na znalecké dokazovanie. Dôkazy a tvrdenia strán sporu/účastníkov konania hodnotí súd podľa svojej úvahy v súlade s princípmi, na ktorých spočíva zákon. Záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Tento jeho postup však musí byť v istom zmysle objektivizovaný konceptom

takého hodnotenia dôkazov, ktoré obstojí z hľadiska jeho prípadného rozporu so zákazom arbitrárnej jurisdikčnej ľubovôle. Inak povedané, „voľnosť“ hodnotenia dôkazov neznamená, že súd nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia, naopak, konečné meritórne rozhodnutie by malo vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania. Pri hodnotení znaleckého posudku je vo všeobecnosti prijímaný záver, že hodnoteniu nepodliehajú znalecké závery v zmysle ich odbornej správnosti; súd však hodnotí presvedčivosť posudku, čo do jeho úplnosti vo vzťahu k zadaniu, logické odôvodnenie znaleckého nálezu a jeho súlad s ostatnými vykonanými dôkazmi. Obsah spisu dovolaciemu súdu nedáva podklad pre záver o tvrdenej svojoľnosti resp. neudržateľnosti záverov odvolacieho súdu vo vzťahu k vykonanému znaleckému dokazovaniu, keď odvolací súd pri hodnotení znaleckých posudkov vychádzal práve z naznačených zásad. Pokiaľ sa matka podaným dovolaním dožaduje ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (opakovane apelujúc na odborné vyjadrenie Z. O. J., Z.), dovolací súd pripomína, že uvedené z práva na spravodlivý proces nevyplýva. Dovolací súd tiež zhodne so súdom odvolacím poukazuje, že pokiaľ matka namietala závery znaleckého dokazovania vykonaného znalkyňou Z. K. J., Z., domáhajúc sa psychologického vyšetrenia matky a maloletého, súd prvej inštancie uznesením z 20. apríla 2021 č. k. 4P/24/2020-642 ustanovil znalkyňu z odboru psychológia, odvetvie klinická psychológia detí, klinická psychológia dospelých a poradenská psychológia Z. S. D.. Účelom znaleckého posudku malo byť posúdenie súčasného psychického stavu maloletého a jeho vzťahu s rodičmi. Dovolací súd z obsahu súdneho spisu (pozri č. l. 327 spisu) zistil, že po skontaktovaní sa so znalkyňou mal súd prvej inštancie za ustálené, že táto predvolá účastníkov konania spolu s maloletým na deň 15. októbra 2021. Matka podaním doručeným súdu prvej inštancie 12. októbra 2021 súdu oznámila svoj nesúhlas s vykonaním znaleckého dokazovania (č. l. 345 a nasl. spisu), v dôsledku čoho súd prvej inštancie emailom z 13. októbra 2021 (č. l. 386) znalkyni oznámil, že matka a maloletý sa na vyšetrenie 15. októbra nedostavia. Námietka matky, že znalkyňa ju na vyšetrenie nepredvolala, preto v kontexte vyššie uvedeného neobstojí.

44. Vzhľadom na uvedené dovolací súd vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezistil, preto je dovolanie v tejto časti procesne neprípustné, čo je dôvod na jeho odmietnutie podľa § 447 písm. c) CSP.

45. Matka ďalej prípustnosť podaného dovolania vyvodzovala z ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

46. Relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP je právna (nie skutková) otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Musí ísť pritom o takú právnu otázku (teda otázku odvíjajúcu sa od interpretácie hmotného alebo procesného práva), ktorá bola podľa názoru dovolateľa odvolacím súdom vyriešená nesprávne (porovnaj § 432 ods. 1 CSP) a pri ktorej - s prihliadnutím na individuálne okolnosti veci (prípadu) - zároveň platí, že ak by bola vyriešená správne, súdy by nevyhnutne rozhodli inak, pre dovolateľa priaznivejším spôsobom.

46.1. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Správnosť skutkových zistení súdov, či výsledok hodnotenia, resp. nevyhodnotenia dôkazov je z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a), b), c) CSP otázkou irelevantnou.

47. Matka v súvislosti s dovolacím dôvodom v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP v dovolaní formulovala celkovo šesť otázok (porov. bod 3.4. tohto uznesenia dovolacieho súdu), od ktorých vyriešenia podľa nej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho

súdu ešte neboli vyriešené. K tomu dovolací súd uvádza nasledovné.

48. Z obsahu dovolania (§ 124 CSP) je zrejmé, že matka za nesprávne právne posúdenie považuje v prvom rade nesprávny postup súdov pri hodnotení výsledkov znaleckého posudku v procese dokazovania (nesprávny výklad § 191 CSP), kedy súdy v procese voľného hodnotenia dôkazov pri ustálení skutkového stavu vychádzali o. i. aj zo znaleckých posudkov Z.. K. J., Z.. č. 50/2020 a č. 61/2020 a priznali im dôkaznú silu. Takto formulovanú otázku, : „či je súd pri hodnotení znaleckého posudku ako dôkazu povinný prihliadať na logické zdôvodnenie znaleckého nálezu, najmä z hľadiska logickej konzistentnosti záverečných výrokov v posudku, kauzality - opisu postupu, na základe ktorého sa dopracoval k odpovediam na otázky zadávateľa a k splneniu úloh, a či v prípade ak zistí, že posudok nespĺňa vyššie uvedené požiadavky, je oprávnený, resp. povinný jeho závery zohľadniť, resp. nezohľadniť pri svojom rozhodnutí“, v prvom rade nemožno podľa názoru dovolacieho súdu, s poukazom na kritéria uvedené v bode 46. odôvodnenia tohto uznesenia, považovať za otázku právnú, pretože ide o skutkový záver konajúcich súdov, ktorý bol výsledkom vykonaného dokazovania. Povedané inak, dovolateľka sa svojimi tvrdeniami snaží len vyvrátiť súdmi prijatý záver, že výsledky znaleckého dokazovania boli relevantné z hľadiska zistenia skutočného stavu veci. Znalecké posudky Z.. K. J., Z.. súdy vyhodnotili ako dôkaz, z ktorého pri rozhodovaní vo veci samej okrem iných dôkazov vychádzali. Posúdenie jeho formálnych a obsahových náležitostí neprináleží súdu, pokiaľ bol vypracovaný znalcom zapísaným do zoznamu znalcov a tlmočníkov vedeným ministerstvom spravodlivosti (aj keď bol znalec neskôr z tohto zoznamu vyčiarknutý). Posúdenie skutkových okolností, ktoré vyplynuli zo znaleckého posudku súdmi nižších inštancií, je výsledkom zisťovania skutočného stavu veci v procese dokazovania, ktoré nemôže byť predmetom posúdenia dovolacím súdom (§ 442 CSP).

48.1. Znalecký posudok je jedným z dôkazných prostriedkov, ktorý má rovnakú silu ako ostatné dôkazy, nie je možné ho prioritizovať, naopak je potrebné ho hodnotiť ako každý iný dôkaz jednotlivo, ako aj v súvislosti s ďalšími vykonanými dôkazmi. Znalecké dokazovanie možno nariadiť len na zistenie skutočností, na ktoré sú potrebné odborné znalosti, pričom súd v rámci hodnotenia dôkazov nie je oprávnený posudzovať znalecký posudok z hľadiska odborných záverov, pretože k tomu nemá požadované odborné znalosti. Na druhej strane, súd ani nemusí akceptovať závery znalca, ak tieto nezodpovedajú skutkovým zisteniam, resp. sú v rozpore so zásadami logiky, prípade prekračujú rámec odborného posúdenia.

48.2. Dovolací súd, považujúc matkou formulovanú otázku (otázku 1/; pozn.) za skutkovú, len pre úplnosť dodáva, že súdna prax je už dlhodobo ustálená v názore, že pokiaľ ide o znalecké dokazovanie, súd skúma, či znalecký posudok vychádza zo zistených skutočností, či nie je (vnútorne) rozporný a či je presvedčivý z hľadiska pravidiel logického myslenia (porov. napr. R 4/1969). V prípade otázky 1/ tak ani nejde o otázku, ktorá by v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu dosiaľ nebola riešená. V posudzovanom prípade súd prvej inštancie ani odvolací súd nerevidovali ani nekritizovali odborné závery znalkyne Z.. K. J., Z., ale práve naopak v kontexte ďalších vykonaných dôkazov ich vyhodnotili za vecne správne, akcentujúc prehľadnosť a logickosť zdôvodnenia odborných záverov a podkladov, z ktorých znalkyňa pri zodpovedaní jej zadáných odborných otázok postupovala. Z uvedeného dôvodu nemožno konštatovať ani len prípadný odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

49. Vo vzťahu k druhej dovolateľkou nastolenej otázke, o ktorú opierala dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci, a síce: „či je možné v konaní o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému použiť znalecký posudok, ktorý je v čase rozhodovania okresného súdu starý dva roky a v čase rozhodovania odvolacieho súdu starší ako 2,5 roka“, dovolací súd uvádza, že pokiaľ dovolateľka vytýka súdu prvej inštancie rozpor medzi vykonaným dokazovaním a skutkovým stavom, mala možnosť tento uplatniť ako samostatný odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP. Matka však túto skutočnosť (neaktuálnosť záverov znaleckého dokazovania) v odvolaní nenamietala. Z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní pritom vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako ako všetky dovolacie návrhy už v odvolacom konaní. Úlohou dovolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal a či k nim zaujal správny právny záver. Povedané inými slovami, nedávalo by žiaden rozumný zmysel, aby podstatné argumenty a návrhy, ktoré mohla (a mala) dovolateľka uplatniť

už v predchádzajúcom odvolacom konaní, predkladala až dovolaciemu súdu. Argumentácia dovolateľky navyše v kontexte prejednávanej veci vyznieva o to paradoxnejšie, že matka v odvolaní (na str. 30, č. I. 1229 súdneho spisu) vyjadrovala svoj nesúhlas s tým, aby bol maloletý podrobovaný opakovanému znaleckému dokazovaniu so slovami, že v konaní sú: „zľahčované riadne znalecké posudky obsahovo výpovedné o dôvodnosti tvrdení matky, no tie sa spochybňujú, dokonca sú údajne staré. Má byť snáď maloletá obeť vyšetrovaná znalcom každého pol roka z týchto podozrení?“.

50. Ani ďalšia matkou formulovaná otázka týkajúca sa vyhodnotenia matkou predložených dôkazov (otázka 3/) nespĺňa náležitosti vymedzenia právnej otázky v zmysle § 421 CSP. Dovolací súd len v krátkosti poukazuje, že hodnotové nastavenie mimosporového konania, ktorým je aj konanie v posudzovanej veci, vyjadruje požiadavku, aby podkladom rozhodnutia bol sumár zistení, ktoré sa čo najviac približujú skutočnému stavu veci (§ 35 CMP). Vyšetrovací princíp, úzko spätý s princípom oficiality a princípom materiálnej pravdy ako základnými princípmi civilného mimosporového konania, vo svojej podstate určuje, ako má súd postupovať pri zistení podkladu rozhodnutia, a súčasne, ako sa má priblížiť k skutočným (nie fiktívnym) a reálne existujúcim právam a právom chráneným hodnotám v rozsahu čo najbližšie ich hmotnoprávnemu vyjadreniu. Z uvedeného aj podľa názoru dovolacieho súdu vyplýva, že pokiaľ ide o vzťah maloletého k obom jeho rodičom, sú na preukázanie skutočného stavu pre súd akceptovateľné len také zistenia, pri ktorých bolo vychádzané zo spolupráce s obidvoma rodičmi a nie len z informácií poskytnutých izolovane jedným či druhým rodičom.

51. Matka namietala nesprávnosť právnych záverov aj pokiaľ ide o neúčast' nej a maloletého na vyšetrení u znalkyne Z.. S. D. (otázka 5/) majú za to, že rodičovi nemožno pripisovať na ťarchu neúčast' na vyšetrení u znalca zo zdravotných dôvodov na strane maloletého dieťaťa, keď najlepší záujem dieťaťa a jeho ochrana majú jednoznačnú prednosť pred zistením skutkového stavu v konaní. K tomu dovolací súd uvádza, že CMP identifikuje rozsah zisťovania skutkového základu (podkladu) rozhodnutia tak, že súd je povinný zistiť v konaniach podľa tohto zákona skutočný stav veci, ktorý je mierou čo najbližšieho priblíženia sa hmotnoprávnemu rozsahu práv, povinností a právom chránených záujmov (§ 35 CMP). V rámci tohto postupu sa súd riadi vyšetrovacím princípom, ktorého pojmovým znakom je obmedzenie procesnej diligencie účastníkov konania vo vzťahu k dokazovaniu a presunutie dôkaznej iniciatívy na súd, čím dochádza k prenosu zodpovednosti za priebeh konania v širšom rozsahu na konajúci súd. Vyšetrovací princíp a princíp materiálnej pravdy ale nenegujú procesnú aktivitu účastníkov konania, ktorí aj v týchto konaniach majú zachovanú povinnosť súčinnosti (§ 30 CMP) a povinnosť úplného a pravdivého substancovania okolností nevyhnutných pre rozhodnutie (§ 32 CMP). Aj keď hodnotové nastavenie mimosporového konania vyjadruje požiadavku, aby podkladom rozhodnutia bol sumár zistení, ktoré sa čo najviac približujú skutočnému stavu veci (§ 35 CMP), treba zdôrazniť, že uvedené smerovanie nie je možné dosiahnuť bez súčinnosti účastníkov konania ako aj subjektov na konaní zúčastnených, preto zákon aj v týchto veciach trvá na naplnení ich základných procesných povinností. Táto osobitosť procesného postupu súdu v mimosporových konaniach reflektuje hodnotové nastavenie CMP, ktorého fundamentálnou myšlienkou je ochrana verejného záujmu - v danom prípade ochrana maloletých (čl. 4 CMP).

51.1. Pokiaľ matka tvrdila, že najlepší záujem maloletého má prednosť aj pred zistením skutočného stavu veci, dovolací súd vo všeobecnosti konštatuje, že zákonným kritériom pre rozhodnutie vo veci maloletého je vždy práve záujem maloletého dieťaťa. V tejto súvislosti dáva dovolací súd do pozornosti aj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 27. augusta 2020 sp. zn. I. ÚS 408/2020, v ktorom bolo konštatované, že v súčasnosti existuje široká zhoda - a to aj v medzinárodnom práve - na podpore myšlienky, že pri rozhodovaní príslušných orgánov verejnej moci týkajúcom sa maloletých detí musí byť ich najlepší záujem prvoradým hľadiskom rozhodovania [„primary consideration“ (m. m. II. ÚS 40/2019, III. ÚS 164/2020)].

51.2. Záujem maloletého dieťaťa ako základné kritérium pre rozhodnutie vo veci maloletého je však definovaný vždy individuálne s ohľadom na špecifickú situáciu dieťaťa; súd ho musí vyhodnocovať a zdôvodniť nielen mechanicky a formálne, ale aj s ohľadom na in concreto okolnosti spočívajúce v danosti prípadne v absencii nielen „technických“ podmienok na výchovu, starostlivosť a všestranný vývoj maloletého (bytové predpoklady, dochádzka do školy alebo na voľnočasové aktivity, lekárska starostlivosť a pod.), ale aj vzhľadom na emocionálne (či už pozitívne alebo negatívne) väzby maloletého

ku každému z rodičov, tobôž ak o kvalite týchto väzieb vypovedá nestranné znalecké posúdenie (I. ÚS 408/2020, m. m. I. ÚS 216/2018).

51.3. I keď otázkou relevantnou pre prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP môže byť aj otázka procesnoprávna, najvyšší súd s poukazom na vyššie uvedené konštatuje (obdobne tiež napr. 9Cdo/259/2022), že povinnosť súdu zistiť skutočný stav veci (čl. 6 CMP v spojení s § 35 a 36 CMP), prihliadajúc pri tom najmä na najlepší záujem maloletého dieťaťa, je v Civilnom mimosporovom poriadku definovaná tak jasne a jednoznačne, že nevyžaduje žiaden bližší výklad, pretože niet žiadnych pochybností o tom, že jej účelom je nahrádzať procesnú pasivitu účastníkov konania v (len) takej miere, aká je potrebná na zistenie skutočného stavu veci („... súd je povinný vykonať aj iné dôkazy, ak je to potrebné...“). V danom prípade niet pochyb, že súd prvej inštancie mal na zreteli práve najlepší záujem maloletého, keď v súlade s povinnosťou vyplývajúcou z § 35 CMP - zistiť skutočný stav veci - do konania pribral znalca za účelom posúdenia aktuálneho psychického stavu maloletého a jeho vzťahu s rodičmi, podrobne opísal vývoj a aktuálny stav rodinnej situácie a komplexne zhodnotil okolnosti na strane maloletého dieťaťa a každého z rodičov, pomeriac súčinnosť otca a nesúčinnosť matky maloletého brániacej zisteniu skutočného psychického stavu maloletého v rámci zisťovania skutočného stavu na jej ťarchu. V postupe súdov nižšej inštancie v rámci zisťovania skutočného stavu veci (v súlade s vyšetrovacím princípom, princípom oficiality, ako aj v súlade so zachovaním princípu rovnosti účastníkov, najmä vo vzťahu k maloletému dieťaťu - čl. 4, čl. 5 a čl. 6 Základných princípov CMP) nebol zistený taký výklad ustanovení citovaných v napadnutom rozsudku a ich uplatnenie, ktoré by indikovalo nesprávne posúdenie veci odvolacím súdom.

52. Dovolateľka považovala za nesprávny aj záver súdov týkajúci sa spôsobu realizácie úpravy styku matky s maloletým, konkrétne jeho zásadné obmedzenie v podobe práva na kontakt s maloletým len prostredníctvom elektronických komunikačných prostriedkov po obmedzenú dobu, a to bez akéhokoľvek odborného posúdenia. Tento záver súdov ale nebol výsledkom aplikácie či interpretácie konkrétneho ustanovenia právneho predpisu, ale bol výsledkom procesu komplexného vyhodnotenia skutkových okolností prejednávanej veci, ktoré v konaní vyšli najavo a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov súd viedli k prijatiu tohto rozhodnutia. Dovolateľkou nastolená otázka nie je otázkou právnou, teda takou otázkou, ktorej riešenie by záviselo od výkladu určitej konkrétnej hmotnoprávnej (napr. Zákon o rodine) alebo procesnoprávnej normy. Zákon o rodine a ani iný právny predpis nemá ustanovenia, z ktorých by striktno vyplývali kritériá pre stanovenie spôsobu realizácie styku rodiča s dieťaťom. Spoločným znakom konaní vo veciach starostlivosti o maloletých je, že v týchto konaniach ide predovšetkým o záujem maloletých detí v zmysle čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa. Dovolateľka ale vo svojom dovolaní nenamietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu nerešpektuje ustanovenia Zákona o rodine a Dohovoru o právach dieťaťa deklarujúcich najlepší záujem dieťaťa, dôvody ktorými spochybňovala správnosť posúdenia veci odvolacím súdom predstavovali výlučne jej subjektívny odlišný pohľad na vhodnosť a primeranosť obmedzenia styku s maloletým. Najvyšší súd už v uznesení z 29. novembra 2017 sp. zn. 5Cdo/87/2017 vyslovil, že súdne určenie spôsobu, akým sa bude realizovať styk maloletého dieťaťa s rodičom, je vždy výsledkom posúdenia konkrétnych skutkových okolností každej prejednávanej veci (možností a schopností oboch rodičov zabezpečiť podmienky pre stretávanie sa s maloletým dieťaťom, potrieb, osobnosti, citových väzieb maloletého dieťaťa a mnohých ďalších aspektov). Vďaka tomu potom môže súd prijať celkom jedinečné a konkrétne závery „šité na mieru“ pre ten-ktorý prípad a dosiahnuť tak v súdnom konaní vo veciach starostlivosti o maloletých sledovaný cieľ, t. j. najlepší záujem maloletého dieťaťa a zachovanie práva rodičov na ich vzťah k maloletému dieťaťu. Preto ani nemôže reálne existovať ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu ohľadom spôsobu určenia styku rodiča s maloletým dieťaťom a na tejto skutočnosti nemôže nič zmeniť ani existujúca rozhodovacia činnosť súdov v obdobných prípadoch, pretože každé jedno rozhodnutie je individuálne pre daný prípad a nemôže byť považované za pravidlo pre iné prípady, i keby formálne vykazovali rovnaké skutkové okolnosti. Pokiaľ v prejednávanej veci súdy na základe voľnej úvahy dospeli k záveru, že okolnosti veci a najmä najlepší záujem maloletého vyžadujú obmedzenie jeho styku s matkou, prijímú opatrenia pre vytváranie predpokladov, aby zúžený kontakt mohol byť perspektívne obnovený (porov. tiež body 33. až 34. tohto uznesenia dovolacieho súdu), tento ich záver nemôže byť preskúmaný podľa § 421 ods. 1 CSP v rámci mimoriadneho opravného prostriedku, pretože dovolací súd nie je oprávnený preskúmať a prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu z hľadiska ich správnosti a

úplnosti (§ 442 CSP), ani prehodnocovať vykonané dôkazy.

53. Dovolací súd uzatvára, že pokiaľ matka v dovolaní namietala nesprávne vyhodnotenie predložených dôkazov a zistený skutkový stav, takto dovolateľkou formulované dovolacie námietky majú charakter námietky nesprávneho hodnotenia dôkazov a následne nesprávneho právneho posúdenia veci, pričom ale takáto námietka nie je nespôsobilá založiť prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP. Len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci významovo nezodpovedajú predpokladom prípustnosti dovolania, ktoré sú definované v § 432 CSP v spojení s § 421 ods. 1 CSP. Dovolanie podané pre nesprávne právne posúdenie nemožno odôvodniť spochybnením skutkových záverov súdov nižšej inštancie, a preto dovolateľkou nastolené otázky nespĺňajú náležitosti vymedzenia prípustného dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 CSP.

54. Jedine dovolateľkou formulovaná otázka týkajúca sa dôvodov nerealizovania styku maloletého s rodičom, do ktorého osobnej starostlivosti tento nebol zverený (otázka 4/) by mohla mať znaky relevantnej právnej otázky v zmysle § 421 CSP, avšak len v prípade, ak by šlo o otázku, výlučne od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a výlučne na ktorej posúdení odvolací súd založil svoje rozhodnutie. Dovolací súd má za to, že predmetná dovolacia otázka sa v okolnostiach tohto dovolacieho konania netýkala takého záveru, na ktorom spočíva dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu.

54.1. V posudzovanom prípade bol maloletý zverený do osobnej starostlivosti otca s tým, že styk matky s maloletým bol obmedzený v zmysle § 25 ods. 3 ZR tak, ako to vyplýva z výroku III. rozsudku súdu prvej inštancie. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie v spojení s odôvodnením dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu prítom nepochybné vyplýva, že skutočným dôvodom, pre ktorý bol maloletý zverený do osobnej starostlivosti otca, nebolo nerealizovanie styku maloletého s otcom v období, počas ktorého bol maloletý v osobnej starostlivosti matky, ale najlepší záujem maloletého podložený vykonaným dokazovaním v časovej súvislosti, kedy bol maloletý v starostlivosti matky a od kedy je v starostlivosti otca, s tým, že maloletý bol v čase rozhodovania oboch súdov nižšej inštancie v starostlivosti otca, u ktorého súdy dospeli k záveru, že je schopný lepšie zabezpečiť progres maloletého tak po fyzickej, ako aj po psychickej stránke a primerane reagovať na vývinové potreby maloletého z hľadiska poskytovania emočného bezpečia a spoľahlivosti.

55. Z uvedeného je zrejmé, že nebolo možné uskutočniť meritórny dovolací prieskum, nakoľko obsah dovolania a vymedzenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP nemalo zákonom vyžadované náležitosti. Pokiaľ by dovolací súd za tohto stavu nebral do úvahy absenciu náležitostí prípustnosti dovolania a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný dovolací prieskum, priechiaci sa nielen všeobecne koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj konkrétnemu cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP. Postup dovolacieho súdu by v takom prípade dokonca porušil základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

56. Z dôvodov vyššie uvedených dospel najvyšší súd k záveru, že je nevyhnutné aj v tejto časti odmietnuť podané dovolanie podľa § 447 písm. f) CSP, v zmysle ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

57. Dovolací súd preto s ohľadom na vyššie uvedené dovolanie matky odmietol ako neprípustné v súlade s § 447 písm. c) CSP vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP a vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 CSP v súlade s § 447 písm. f) CSP, lebo dovolací dôvod nebol vymedzený spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

58. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP a § 52 CMP tak, že vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

59. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.